

de Nieuwe PGS 25 Aardgasvulstations

Erik BÜthker
1 december 2009
congres Relevant

Ringwade 71, 3439 LM, Nieuwegein
Postbus 1033, 3430 BA, Nieuwegein
Tel: (030) 285 3320
Fax: (030) 285 4850
info@cngnet.nl
www.cngnet.nl

Waarom aardgas

Voordelen van rijden op aardgas

- Aardgas is goedkoop
- Aardgas is schoon
- Aardgas is veilig
- Aardgas is stil

- Is al een realiteit in het buitenland
- Groeiend aanbod voertuigen
- Betrouwbaarheid bewezen

Rijden op aardgas
geeft de toekomst
perspectief.

Schoonste brandstof van “well to wheel” op dit moment.

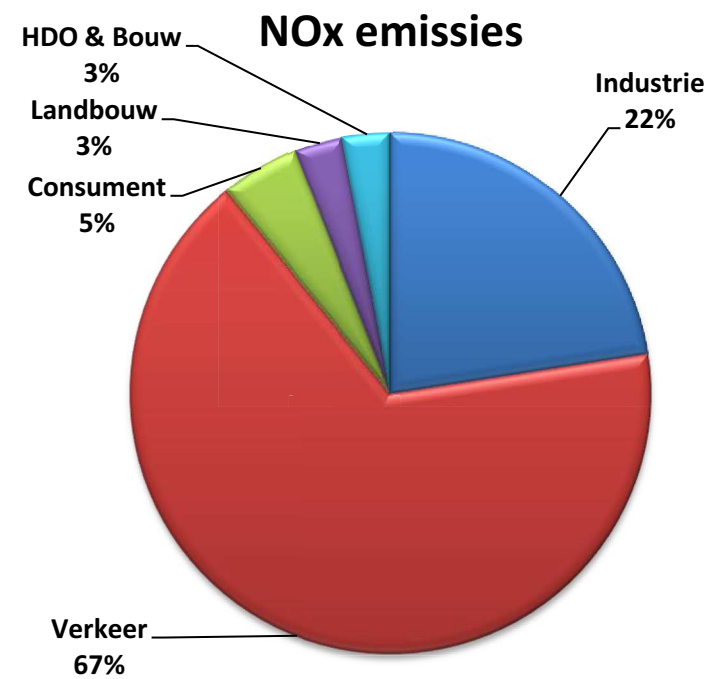
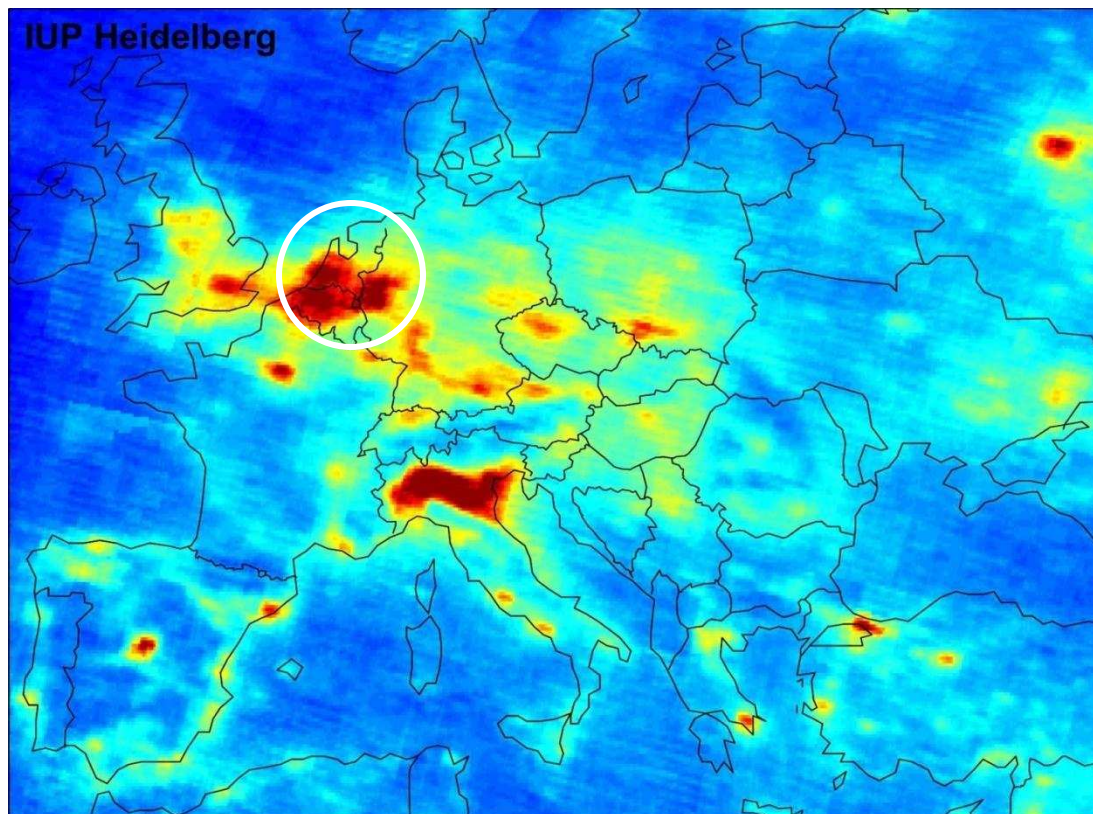
T.o.v. reguliere brandstoffen heeft aardgas:

- 20 % CO₂ reductie t.o.v. van benzine
- 95 % NO_x reductie t.o.v. van diesel
- Geen roet
- Geen uitstoot kankerverwekkende stoffen
- Geen benzeen

g duurzaam te
biogas...

www.cngnet.nl

CNG NET MAAKT AARDGAS TANKEN
DOOR HEEL NEDERLAND MOGELIJK.

Effecten van luchtkwaliteit

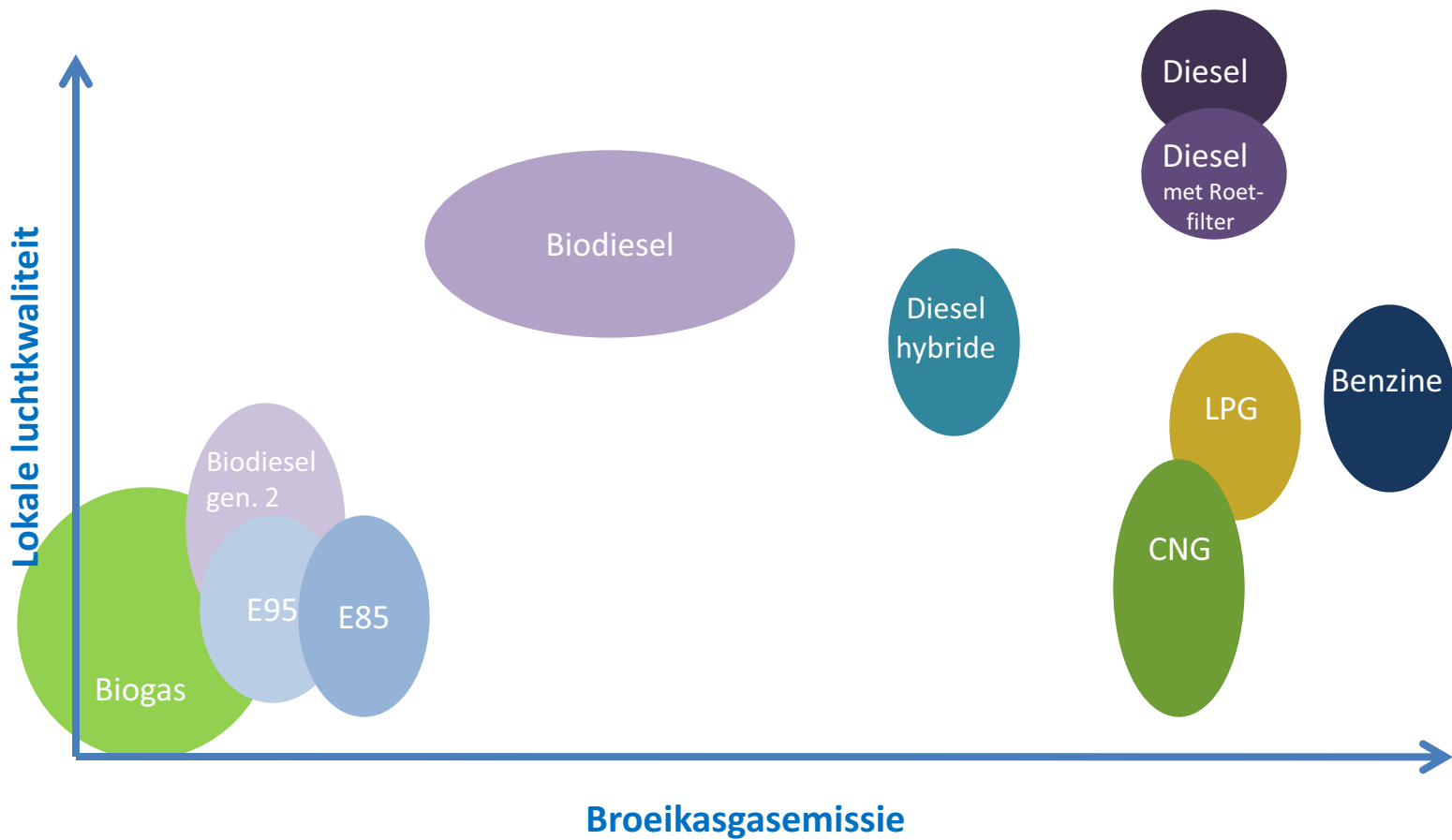
Aardgas is transitie naar Biogas

Dit betekent na aardgas:

- Biogas winnen uit afval
- Biogas opwerken naar aardgaskwaliteit
- Door biogas CO₂ neutrale keten
- Positieve bijdrage aan broeikaseffect
- Positieve bijdrage aan luchtkwaliteit

Luchtkwaliteit

**Nederland krijgt
zicht op een landelijk
netwerk van
aardgasvulstations.**

CNG Net, 100% dochter van Ballast Nedam

Realisatie 250 openbare aardgasvulpunten eind 2012

Bouw tankstations in eigen beheer door BNIPM

Eigen service organisatie door BN Beheer

**CNG NET MAAKT AARDGAS TANKEN
DOOR HEEL NEDERLAND MOGELIJK.**

**Zorgeloos
ondernemen
Full Service CNG Projecten
met CNG Net
als partner!**

Financieel

- Investering aardgasvulstation
- Afdekken financiële risico's/aanloopverliezen

Realisatie

- Turn key realisatie
- Vergunningen traject

Exploitatie

- Beheer, onderhoud en certificering
- Inkoop energie
- Marketing

**CNG NET MAAKT AARDGAS TANKEN
DOOR HEEL NEDERLAND MOGELIJK.**

Tanken in Nederland

33 aardgasvulstations in Nederland operationeel

Planning

65 stations operationeel eind 2009

Italië

- Reeds 580.000 voertuigen
- 560 tankstations
- 432 miljoen m³ aardgas per jaar

Duitsland

- 2004: 50 tanklocaties
- 2005: 250 tanklocaties
- 2006: 700 tanklocaties
- 2007-2010: >1000 tanklocaties

Frankrijk

- 1 op de 3 nieuwe autobussen is uitgevoerd met aardgas
- nu al 2500 bussen op aardgas

Zweden

- Uitgebreid netwerk van biomethaan-stations
- 90% van de bussen rijdt op biogas (biomethaan)

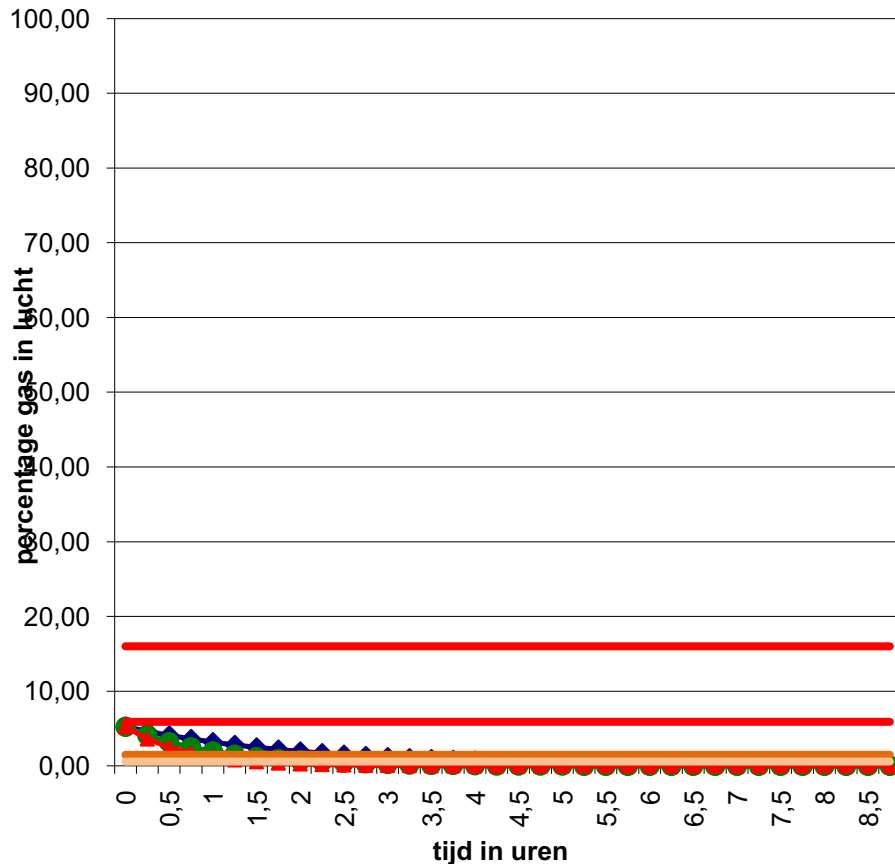

- Aardgas is niet giftig
- Aardgas is lichter dan lucht:
Als het vrijkomt stijgt het op en ben je het kwijt
- Aardgas is moeilijk ontsteekbaar:
Door de hoge ontstekingstemperatuur van 640 °C slecht aan te steken
- Aardgas heeft een smal explosie gebied:
Tussen de 5% en 15 % gas vermengd met lucht brandbaar.
- Aardgas is ruikbaar:
Tussen de 0.5 en 0.7 % gas vermengd met lucht alarmerende geur

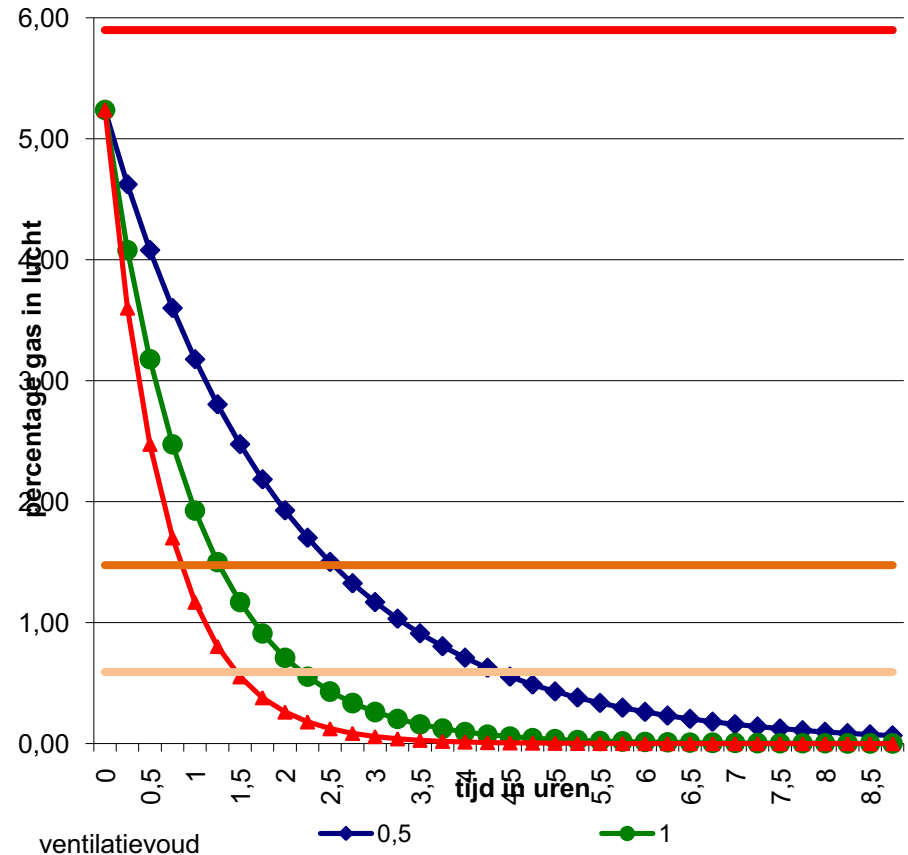
Eigenschappen van aardgas

Gas concentratie afname in de tijd

Gas concentratie afname in de tijd

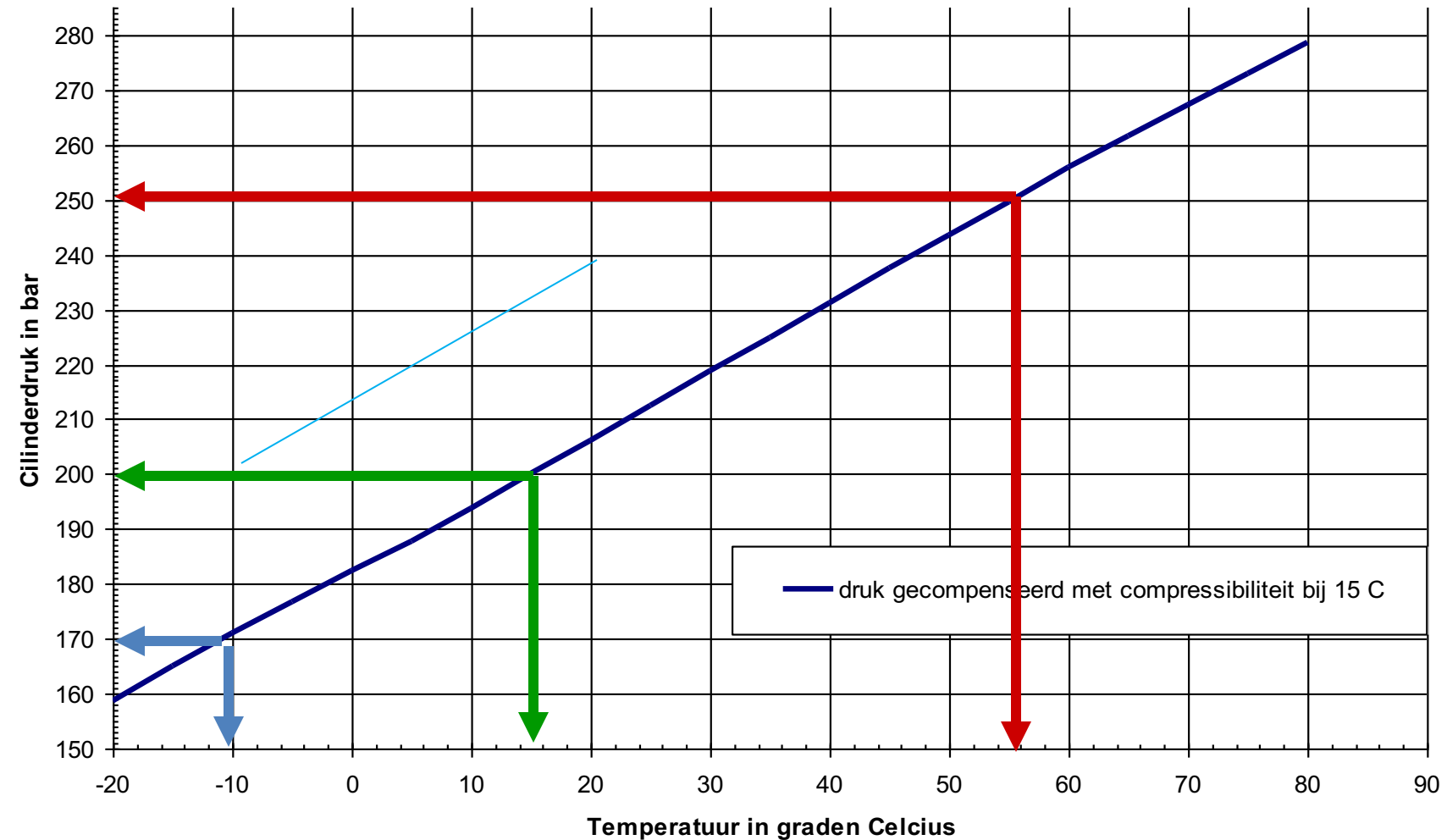

- De druk in de tank is afhankelijk van de omgevingstemperatuur
- Aardgas wordt getankt onder de condities van 200 bar bij 15 °C
- In de zomer kan de druk in de tank oplopen tot 250 bar.

Eigenschappen van aardgas

Temperatuursafhankelijkheid van de druk

Opslag in het voertuig

Opslag in voertuigen

Brandontwikkeling na 3 seconden

Vloeibare
brandstof

CNG

Brandontwikkeling na 1 minuut

CNG

Vloeibare
brandstof

Brandontwikkeling na anderhalve minuut

CNG

Vloeibare
brandstof

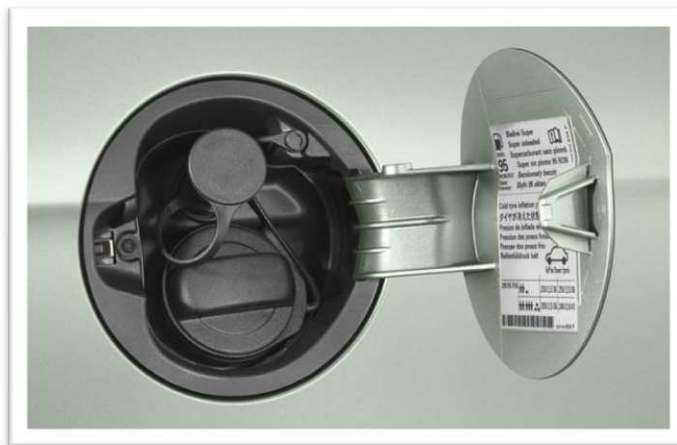
Tanken is gemakkelijk en veilig **C | N | G** Net

- Vulsnelheid gelijk aan benzine en diesel
- Gestandaardiseerde vulkoppeling... over de gehele wereld gelijk
- Een volledig gesloten vulsysteem... geen geknoei met brandstof
- Geen transport van aardgas over de weg naar het tankstation... aardgas wordt aangevoerd via het ondergrondse leidingnet

CNG vulaansluiting

De Nieuwe PGS 25 aardgasvulstations

Waarom een update

Aansluiten op de Europese ontwikkelingen

Toevoeging groen gas in de scope

Samenvoegen PGS 25 – PGS 27 (binnen tanken)

Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen (PGS)

Relevante edities:

- PGS 25:** Aardgas - Afleverstations voor motorvoertuigen
In oktober 2009 is een nieuwe versie van PGS 25 beschikbaar gekomen. De richtlijn is opgesteld ter vervanging van de PGS 25 uit 2005 en PGS 27 'Gecomprimeerd aardgas - installaties voor het inpandig afleveren aan motorvoertuigen'.
- PGS 26:** Gecomprimeerd aardgas - Veilig stallen en repareren van motorvoertuigen
- PGS 27:** Gecomprimeerd aardgas - Installaties voor het inpandig afleveren aan motorvoertuigen
(PGS 27 is opgenomen in de nieuwe PGS 25 en komt daarmee te vervallen)

Activiteiten besluit

In het activiteiten besluit wordt verwezen naar de PGS 25
externe risico contouren
buffer opslag
aflevertoestel

PGS 25 Aardgas – afleverinstallaties voor motorvoertuigen

Richtlijn voor de arbeidsveilige, milieuveilige en brandveilige toepassing van installaties voor het afleveren van aardgas aan motorvoertuigen

- de aardgas-afleverinstallatie is uitsluitend bestemd voor het afleveren van gecomprimeerd aardgas (CNG) en gecomprimeerd biogas aan voertuigen die aardgas als motorbrandstof gebruiken, op een afleverdruk van nominaal 20 MPa (200 bar);
- Inpandige aflevering is opgenomen
- *niet* voor “Thuistankers”, slowfill installaties met een capaciteit kleiner dan 14,5 m³/h

- Afleverinstallaties zijn CE gemarkeerd. Dit houdt in dat de installatie voldoet aan de daarvoor geldende eisen en normen. Onder andere PED, ATEX, OIML etc.
- De installatie is voorzien van een Verklaring van Ingebruikname welke is afgegeven door een aangewezen keuringsinstelling (AKI) zoals Lloyd's, KIWA, TÜV.
- Voor de aardgas-afleverinstallatie is een installatieboek beschikbaar op locatie (bemande stations), bestaande uit een bedrijfshandleiding en een logboek:

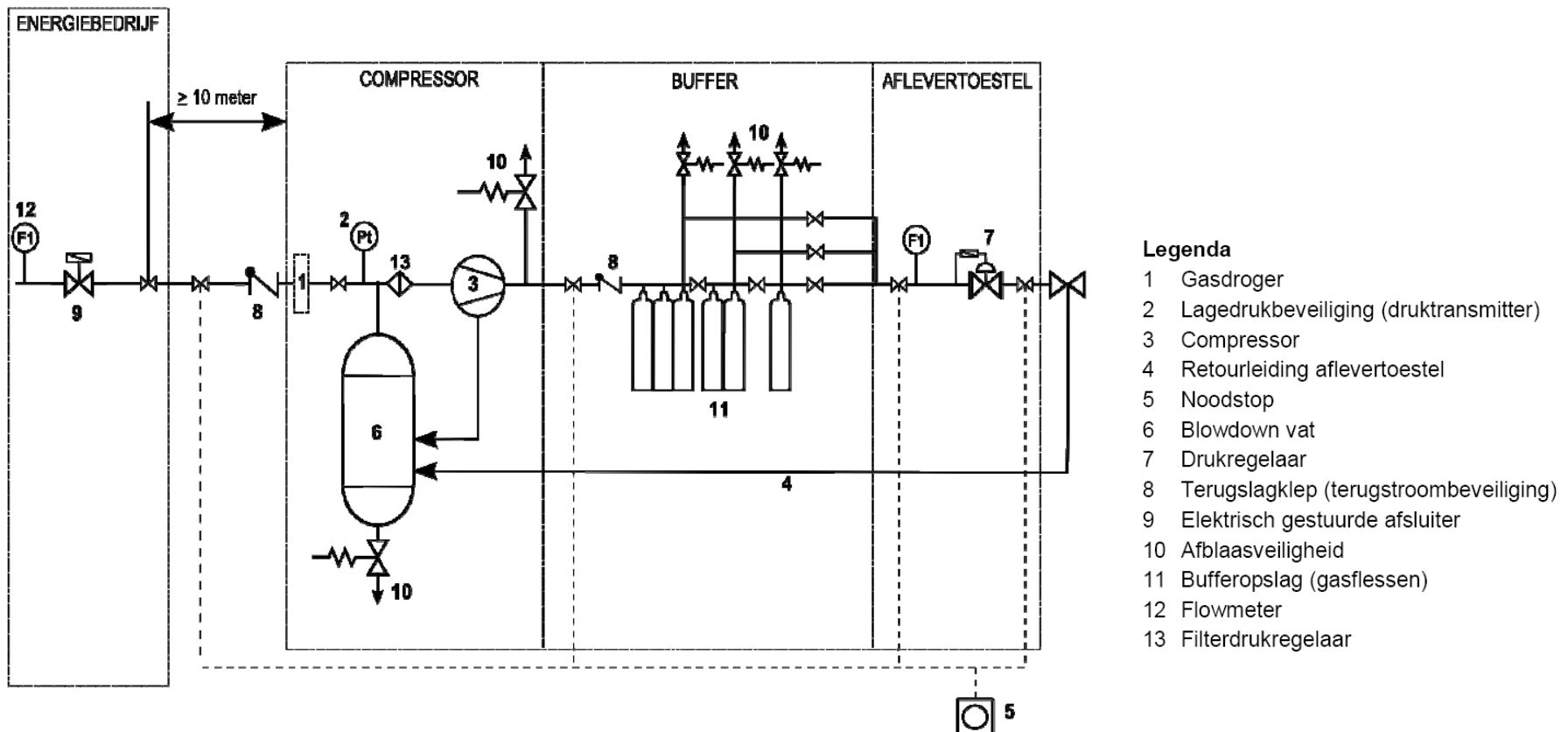
Aardgasvulstation

C | N | G Net

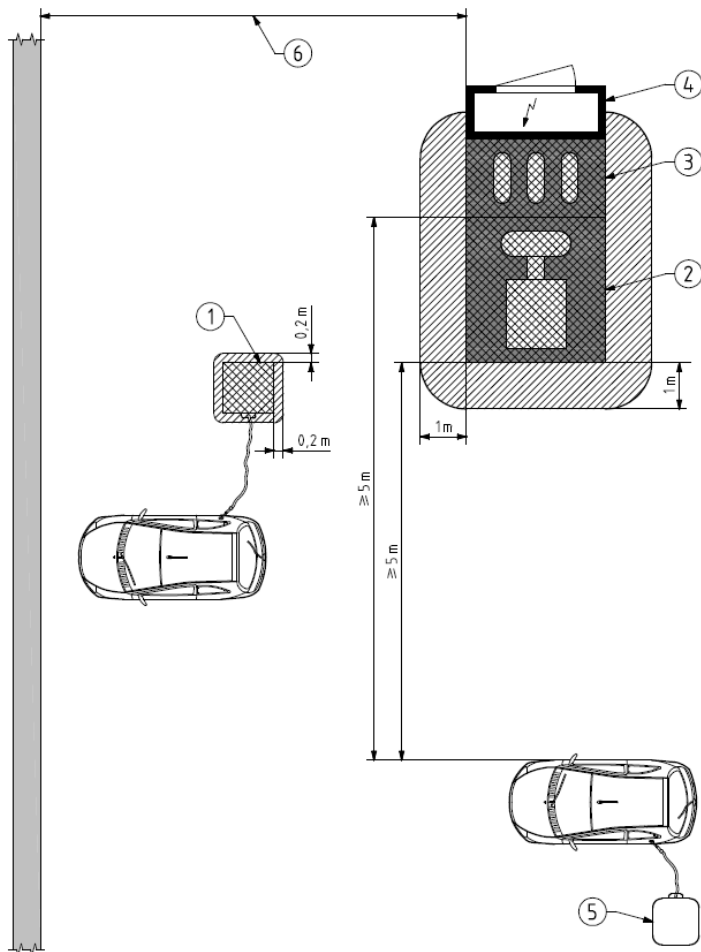

Figuur 5.3 - Afsluiters en afblaasveiligheden

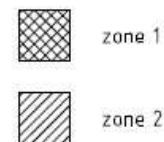
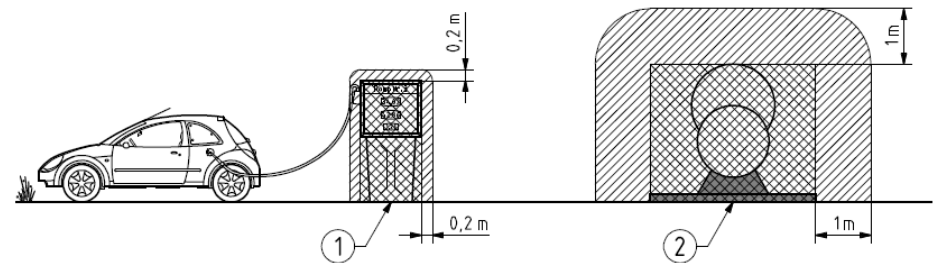

Figuur 5.1 - Risicozonering en minimale interne afstanden – bovenaanzicht

Figuur - 5.2 Risico zonering - vooraanzicht

Legenda

- 1 Aflevertoestel CNG (afleverzuil)
- 2 Compressor
- 3 Buffer (cilinders)
- 4 Meet- en regelkast
- 5 Vloeibaar brandstof tankplaats
- 6 Afstand compressor/buffer tot de efscheiding conform 5.5.3

Op basis van bufferdruk van 250 bar zijn de volgende risicocontouren (10-6) vastgesteld

- bij een buffergrootte tot 3.000 lwi : afstand 10 meter
- bij een buffergrootte van 3.000 tot 5.000 lwi : afstand 15 meter
- bij een buffergrootte van 5.000 tot 10.000 lwi : afstand 20 meter

Bedrijfshandleiding:

- Instructie voor het personeel dat de aardgas-afleverinstallatie beheert:
(procedure voor in en uit bedrijf nemen, normaal bedrijf en storingen, richtlijnen en aanwijzingen ten aanzien van veiligheidsaspecten, waaronder een noodplan)
- Voorschriften voor de inspectie en onderhoud
- Beschrijving van de installatie aan de hand van een tekening
- beschrijving van de werking van de installatie

Logboek:

- Informatie over uitgevoerde werkzaamheden, onderhoud, keuringen en inspecties.
- Een plattegrondtekening waarop de installatie met de bijbehorende gevarenczones
- Officiële documenten

NOODPLAN AARDGAS (CNG)

MAATREGELEN TE NEMEN IN GEVAL VAN BRAND OF LEKKAGE AAN DE AARDGAS-AFLEVERINSTALLATIE

1. DRUK DE NOODSTOPSCHAKELAAR(S) IN
2. DOOF ALLE VUUR, OOK IN GEBOUWEN (WAAKVLAMMEN) IN DE DIRECTE OMGEVING
3. ZET MOTOREN AF
4. SLUIT ALLE KRANEN, INDIEN MOGELIJK OOK IN DE AFLEVERZUIL(EN)
5. BRANDBLUSAPPARAAT GEREEDHOUDEN
6. WAARSCHUW DE BRANDWEER, TEL.: 112
7. WAARSCHUW DE STORINGSDIENST BALLAST NEDAM
TEL.: 0900 –BALLAST (0900-2255278)
8. WAARSCHUW IN NABIJHEID ZIJNDE PERSONEN EN STUUR DEZE BOVENWINDS
9. BEDIEN GEEN ELEKTRISCHE SCHAKELAARS.
10. START GEEN MOTOREN EN HOUD PUBLIEK OP AFSTAND.

✓ De in het noodplan vermelde punten matchen met de eisen die de PGS25 inhoudelijk stelt.

✓ Dit noodplan is aangebracht op de compressor behuizing en op de afleverzuil.

✓ De verantwoordelijke beheerder zal hierover bij oplevering worden geïnstrueerd.

- Keuring van ingebruikname (KVI) door NoBo (notified body).
- Jaarlijkse keuringen volgens tabel (Keurings- en onderhoudsschema aardgas-aflerinstallaties) op 38 onderdelen.

A young child with blonde hair is shown in profile, blowing bubbles. The child is wearing a blue shirt. The background is a bright blue sky with scattered white clouds. Several clear, iridescent bubbles are captured in mid-air, some near the child's mouth and others further away. The overall mood is light and airy.

C | N | G Net

**MAAKT AARDGAS TANKEN
DOOR HEEL NEDERLAND
MOGELIJK**